Türkiye'de Kamu Harcamalarının Enflasyonist Dinamikleri

Aslı GÜLER[1]

Makale Geliş Tarihi: 06.09.2026
Makale Kabul Tarihi: 14.10.2026
Makale Türü: Araştırma Makalesi
Atıf: Güler, A. (2026). Türkiye'de Kamu Harcamalarının Enflasyonist Dinamikleri. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, *14*(2), 53-66.

Öz

Bu çalışma, Türkiye'de kamu harcamaları ile enflasyon arasındaki kısa ve uzun dönemli ilişkileri 2011:Ç1–2026:Ç2 dönemi için ARDL sınır testi yaklaşımıyla incelemektedir. Analizin temel amacı, kamu harcamaları ile enflasyon arasındaki ilişkinin harcamaların nominal veya reel olarak ölçülmesine ve harcama bileşimine göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Bu amaçla, nominal ve reel toplam kamu harcamaları ile harcama alt bileşenlerini içeren dört ayrı ARDL modeli tahmin edilmiştir. Bulgular, reel toplam kamu harcamaları ve reel harcama bileşenlerinin uzun dönemde enflasyonla istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki göstermediğini ortaya koymaktadır. Buna karşılık, nominal toplam kamu harcamaları enflasyonla pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki sergilemektedir. Ancak toplam nominal harcamalar için gözlenen bu ilişki tüm harcama kalemleri bakımından geçerli değildir. Harcama bileşenlerinin dikkate alındığı modelde yalnızca nominal cari transfer harcamalarının enflasyonla pozitif ve anlamlı bir ilişki içinde olduğu, buna karşılık personel giderleri ile mal ve hizmet alım harcamaları açısından anlamlı bir uzun dönem ilişkisi bulunmadığı görülmektedir. Döviz kuru tüm modellerde kısa ve uzun dönemde pozitif ve anlamlı bulunurken, TCMB ağırlıklı ortalama fonlama maliyetinin uzun dönem katsayısı istatistiksel olarak anlamlı değildir. Genel olarak bulgular, kamu harcamaları ile enflasyon arasındaki ilişkinin harcamaların ölçüm biçimine, bileşimine ve zaman ufkuna duyarlı olduğunu göstermektedir. Bu nedenle maliye politikasının enflasyon üzerindeki etkilerini değerlendirirken nominal harcama büyüklüklerinin yanı sıra reel harcama gelişmelerinin ve harcama bileşiminin birlikte dikkate alınması önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kamu Harcamaları, Enflasyon, ARDL Sınır Testi.
Jel Kodları: H50, E31, C22.

Inflationary Dynamics of Public Expenditures in Türkiye

Abstract

This study investigates the short- and long-run relationships between public expenditure and inflation in Türkiye over the period 2011Q1–2026Q2 using the ARDL bounds testing approach. The main objective of the analysis is to determine whether the relationship between public expenditure and inflation differs depending on whether expenditures are measured in nominal or real terms and according to the composition of public spending. To this end, four separate ARDL models are estimated, incorporating total nominal and real public expenditures as well as expenditure subcomponents. The findings indicate that neither real total public expenditure nor real expenditure components exhibit a statistically significant long-run relationship with inflation. In contrast, total nominal public expenditure is positively and significantly associated with inflation. However, the relationship observed for aggregate nominal expenditure does not hold across all expenditure categories. In the model that considers the composition of expenditures, only nominal current transfer expenditures are found to be positively and significantly associated with inflation, whereas no significant long-run relationship is identified for personnel expenditures or expenditures on goods and services. The exchange rate is positive and statistically significant in both the short and long run across all models, while the long-run coefficient of the CBRT weighted average funding cost is not statistically significant. Overall, the findings suggest that the relationship between public expenditure and inflation is sensitive to how expenditures are measured, their composition, and the time horizon considered. Therefore, when evaluating the inflationary implications of fiscal policy, it is important to consider real expenditure developments and the composition of public spending alongside nominal expenditure aggregates.

Key Words: Public Expenditures, Inflation, ARDL Bounds Test.
Jel Codes: H50, E31, C22.

[1] *Doç. Dr., Ordu Üniversitesi, Ünye İİBF, İktisat Bölümü, asliguler24@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2900-1184.*

1. Giriş

Gelişmekte olan ekonomilerde maliye politikasının genişletici bir araç olarak kullanılması, fiyat istikrarı hedefiyle ne ölçüde çelişmektedir? Bu sorunun cevabı, hem sürdürülebilir büyüme hem de fiyat istikrarını hedefleyen optimal makroekonomik politika tasarımı açısından kritik bir öneme sahiptir. Özellikle enflasyon ataletinin yüksek olduğu ve küresel şoklara açık yapıya sahip Türkiye gibi yükselen piyasalarda, maliye politikasının temel araçlarından biri olan kamu harcamalarının büyüklüğü ve zamanlaması toplam talep dengesini doğrudan şekillendirmektedir.

Tarihsel ve teorik bir perspektiften bakıldığında, kamu harcamaları ile enflasyon arasındaki ilişkiler iktisat ekolleri arasında her dönem merkezi bir tartışma konusu olmuştur. Geleneksel Keynesyen yaklaşıma göre, eksik istihdam koşullarında toplam talepteki artış, çarpan mekanizması vasıtasıyla reel üretimi ve istihdamı uyararak ekonominin reel tarafını canlandırır. Enflasyon ise ancak tam istihdam sınırına ulaşıldıktan sonra ortaya çıkar. Buna göre toplam talep unsuru olan kamu harcamaları artışı ekonominin artık bunu karşılayacak reel üretim kapasitesi kalmadığı tam istihdam sınırına denk gelirse fiyatlar üzerinde baskı oluşur[2].

Monetarist yaklaşım ise kamu harcamalarının enflasyonist etkisini bütçe açıkları ve bu açıkların finansman biçimi üzerinden açıklamaktadır. Friedman'ın (1968, 1971) geliştirdiği teorik çerçeveye göre, parasal genişleme yoluyla finanse edilen ve üretken olmayan kamu harcamaları, uzun dönemde reel üretim veya istihdam üzerinde kalıcı bir artış sağlayamaz. Sadece toplam talebi yapay biçimde genişleterek fiyatlar genel düzeyinin yükselmesine neden olur. Bu perspektifte kamu harcamaları, parasal genişleme ve senyoraj mekanizması üzerinden enflasyonist baskıları güçlendiren temel mali politika unsuru olarak değerlendirilmektedir.

Bu mantığı daha ileri bir noktaya taşıyan Sargent ve Wallace'ın (1984: 16) "Hoş Olmayan Parasal Aritmetik" (Unpleasant Monetarist Arithmetic) tezi, mali disiplinin yokluğunda para politikasının tek başına enflasyonla mücadelede kalıcı bir çözüm sunamayabileceğini göstermektedir. Birikmiş kamu borçları ve kronik bütçe açıkları karşısında sürdürülen sıkı para politikası, kamu kesiminin finansman yükünü ağırlaştırarak zamanla bütçe açıklarının parasallaştırılmasına giden süreci hızlandırabilir. Böylece paradoksal biçimde, maliye politikasının disiplinsiz olduğu bir ekonomide bugün uygulanan sıkı para politikası, yarının daha yüksek enflasyonunun koşullarını hazırlayabilir.

Modern literatürde geliştirilen Fiyat Düzeyinin Mali Teorisi ise tartışmayı farklı bir boyuta taşımakta ve fiyat düzeyinin yalnızca para arzındaki değişimlerle değil, aynı zamanda hükümetin dönemler arası bütçe kısıtı ve maliye politikasının sürdürülebilirliğiyle de ilişkili olduğunu ileri sürmektedir. Bu yaklaşıma göre, kamu borcunu destekleyecek gelecekteki birincil bütçe fazlalarının yetersiz kalması durumunda hükümetin bütçe kısıtı, nihayetinde fiyat düzeyindeki bir ayarlama yoluyla sağlanmaktadır. Başka bir ifadeyle, mali yükümlülüklerin gelecekteki mali kaynaklarla karşılanamadığı bir durumda, fiyat düzeyindeki artış kamu borcunun reel değerini aşındırarak mali dengenin yeniden kurulmasına katkıda bulunabilmekte ve bu süreç enflasyonist baskıları beraberinde getirebilmektedir (Leeper, 1991; Sims, 1994).

Dolayısıyla geleneksel ve modern teorik yaklaşımlar, siyasi otoritenin doğrudan kontrolü altında bulunan kamu harcamalarının niteliğinin ve finansman biçiminin enflasyonist sonuçları önemli ölçüde değiştirebileceğine işaret etmektedir. Bu çerçevede kamu harcamaları ile enflasyon arasındaki ilişkinin mekanik ve tekdüze bir kalıba indirgenmesi mümkün değildir. Söz konusu ilişki; bütçe koşulları, mali disiplinin niteliği, harcama tercihleri, finansman biçimi ve politika öncelikleri tarafından şekillenen daha geniş bir maliye politikası zemini içinde farklılaşmakta ve bu nedenle ancak söz konusu bağlamla birlikte değerlendirildiğinde anlam kazanmaktadır.

Türkiye bağlamında söz konusu ilişkinin zaman içerisinde dönüşmesinde rol oynayan birkaç önemli gelişme bulunmaktadır. Bunların başında, 2001 yılında uygulamaya konulan Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı kapsamında gerçekleştirilen yapısal ve kurumsal reformlar gelmektedir (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), 2001). Bu reformların en önemli unsurlarından biri, mali disiplinin

[2] Keynesyen literatürde kamu harcamalarının enflasyonist etkisinin en somut uygulaması Keynes'in (1940: 3-5) "How to Pay for the War" çalışmasında ele alınmaktadır. Keynes bu eserinde, savaş ekonomisinde kamu harcamalarındaki hızlı artışın üretim kapasitesini kısa sürede tam istihdam düzeyine taşıdığını, buna karşın sivil tüketim mallarının arzının savaş üretimi nedeniyle genişleyemediğini belirtmektedir. Bu koşullarda kamu harcamaları nedeniyle halkın artan harcanabilir gelirinin mevcut sivil mal arzını aşması yapay bir satın alma gücü fazlası yaratarak fiyatlar genel seviyesini hızla yukarı çekmektedir. Keynes'in bu çalışmasında kurguladığı söz konusu satın alma gücü fazlası mekanizması, iktisat terminolojisinde daha sonra "Enflasyonist Açık" (Inflationary Gap) olarak nitelendirilecektir.

güçlendirilmesine yönelik istikrarlı ve kararlı adımların atılması olmuştur. Söz konusu adımların sonucunda, 2001 yılında yaklaşık %12'ye yaklaşan bütçe açığının GSYH'ye oranı, 2005 yılından itibaren genel olarak %3'ün altında seyretmiştir. Bununla birlikte, 2008 küresel finansal krizinin etkisiyle bütçe açığının GSYH'ye oranı 2009 yılında yeniden %5'in üzerine çıkmış; 6 Şubat 2023 depremlerinin kamu maliyesi üzerindeki etkisiyle de 2023 ve 2024 yıllarında benzer bir bozulma gözlenmiştir. Bununla birlikte, her iki dönemde ortaya çıkan bozulmanın kalıcı olmadığı ve mali dengede yeniden toparlanma eğiliminin görüldüğü dikkat çekmektedir (Şekil 1).

Şekil 1: Bütçe Dengesi/GSYH Oranı

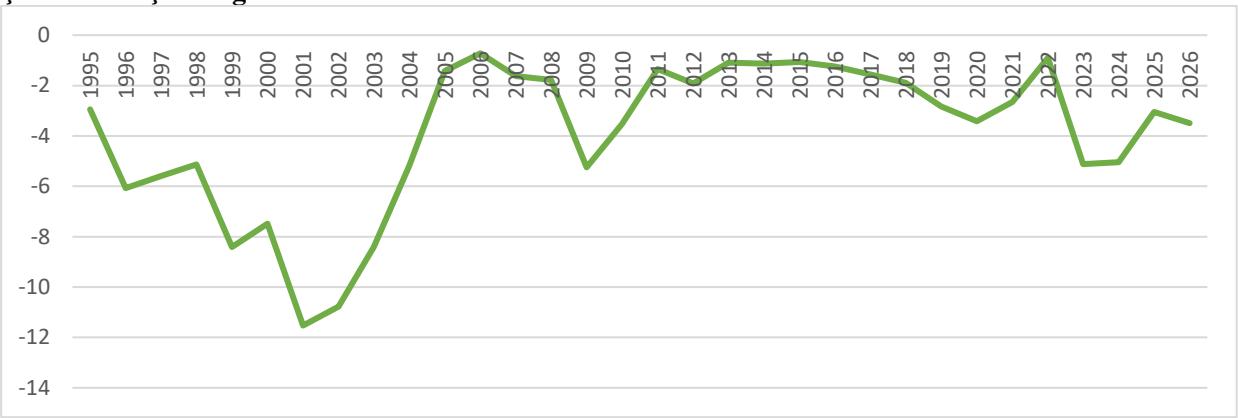

Kaynak: TCMB EVDS'den elde edilen "Konsolide Bütçe Dengesi" ve "Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (Cari Fiyatlarla, Harcamalar yöntemiyle)" verileri kullanılarak yazar tarafından hesaplanmıştır.

Bu süreçte öne çıkan bir diğer gelişme, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın yasal bağımsızlığının güçlendirilmesidir. Bu kapsamda, bütçe açıklarının Merkez Bankası kaynaklarıyla finansmanına olanak sağlayan kısa vadeli avans uygulamasının kaldırılması ve Merkez Bankası'nın Hazine'nin borçlanma araçlarını doğrudan satın almasının yasaklanması, bütçe açıklarının parasal finansman yoluyla karşılanmasına yönelik imkânları önemli ölçüde sınırlandırmıştır. Böylece, kamu maliyesi ile para politikası arasındaki kurumsal çerçeve yeniden şekillendirilmiş ve mali disiplinin güçlendirilmesine yönelik önemli bir adım atılmıştır (TCMB, 2001).

Diğer taraftan, aynı dönemde siyasi alanda da önemli bir dönüşüm gerçekleşmiştir. 2000'li yıllardan itibaren koalisyon hükümetlerinin yerini daha uzun süre görev yapan hükümetlerin alması ve seçimlerin büyük ölçüde olağan takvimi içerisinde gerçekleştirilmesi, kamu harcamalarının kısa vadeli seçim kaygıları doğrultusunda artırılması olasılığını önceki dönemlere kıyasla azaltmış olabilir. Nitekim Türkiye'de seçimler ile kamu maliyesi arasındaki ilişkiyi inceleyen bazı çalışmalar, koalisyon hükümetlerinin ağırlıkta olduğu önceki dönemlerde seçimlerin kamu maliyesi üzerinde etkili olduğuna ve kamu harcamalarının seçimler nedeniyle manipüle edildiğine ilişkin kanıtlar sunarken (Onur, 2001; Akçoraoğlu ve Yurdakul, 2004), Sezgin ve Sezgin (2017) 2002 sonrasında seçim dönemlerinde bütçe manipülasyonuna ilişkin bir kanıt bulunmadığını ortaya koymuştur.

Mevcut ampirik çalışmalar incelendiğinde, kamu harcamaları ile enflasyon arasındaki ilişkinin büyük ölçüde nominal harcama göstergeleri üzerinden ele alındığı görülmektedir. Nominal harcamalar fiyat düzeyindeki değişimlerden doğrudan etkilendiğinden, bu tür ölçümler harcama artışları ile enflasyon arasındaki ilişkinin yorumlanmasını güçleştirebilmektedir. Özellikle fiyat artışlarının kamu harcamalarının nominal değerini yükseltebilmesi, harcama artışı ile enflasyon arasındaki ilişkinin yönünün değerlendirilmesinde dikkat edilmesi gereken bir unsur oluşturmaktadır. Bu nedenle, kamu harcamalarının nominal ve reel ölçümlerinin birlikte değerlendirilmesi ve toplam harcamaların yanı sıra harcama bileşenlerinin de ayrıştırılması, söz konusu ilişkinin daha sağlıklı biçimde ortaya konulması açısından önem taşımaktadır.

Bu doğrultuda çalışmanın temel amacı, Türkiye ekonomisinde 2001 sonrası oluşturulan mali ve kurumsal çerçevenin geçerli olduğu 2011:Ç1-2026:Ç2 döneminde kamu harcamaları ile enflasyon arasındaki kısa ve uzun dönemli ilişkileri incelemektir. Döviz kuru ve politika faizinin kontrol değişkenleri olarak yer aldığı analizlerde, söz konusu ilişkiler dört farklı Otoregresif Dağıtılmış Gecikme (Autoregressive Distributed Lag, ARDL) model spesifikasyonu aracılığıyla tahmin edilmektedir. Analiz süreci iki aşamalı bir yaklaşımla yürütülmektedir. İlk aşamada, kamu

harcamalarının reel değerleri esas alınmaktadır. Bu çerçevede, öncelikle toplam faiz dışı kamu harcamaları ile enflasyon arasındaki ilişki incelenmekte, ardından cari transferler, personel giderleri ile mal ve hizmet alım giderlerinden oluşan harcama bileşenlerinin enflasyonla ilişkisi değerlendirilmektedir. İkinci aşamada ise aynı analiz çerçevesi kamu harcamalarının nominal değerleri kullanılarak tekrarlanmaktadır. Böylece çalışma, kamu harcamaları ile enflasyon arasındaki ilişkiyi hem nominal hem de reel harcama ölçümleri üzerinden karşılaştırmalı olarak ele almakta; ayrıca toplam harcamalar ile farklı harcama bileşenlerini ayrı model spesifikasyonlarında inceleyerek, söz konusu ilişkinin harcamaların ölçüm biçimine ve bütçe bileşimine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin ampirik kanıtlar sunmaktadır

Çalışmanın geri kalan bölümü şu şekilde yapılandırılmıştır. Bir sonraki bölümde ilgili ampirik literatür bulguları paylaşılmakta, takip eden bölümde ise veri seti ve modeller tanıtılmaktadır. Dördüncü ve beşinci bölümlerde ise analiz bulguları paylaşılmaktadır. Son bölümde elde edilen bulgular doğrultusunda genel değerlendirme ve sonuçlara yer verilmektedir.

2. Literatür

Türkiye'de maliye politikasının enflasyon üzerindeki etkilerini ele alan ampirik literatür incelendiğinde, çalışmaların bulgularının ele alınan döneme, kullanılan veri türüne ve uygulanan yönteme göre farklılaştığı görülmektedir. Bazı çalışmalar kamu harcamaları ve bütçe açığı gibi değişkenlerle enflasyon arasında pozitif bir ilişki tespit ederken, bazıları bu harcamaların enflasyon üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmadığı sonucuna ulaşmaktadır. Diğer bazı çalışmalarda ise toplam kamu harcamalarının enflasyon üzerindeki etkisi anlamsız bulunmakta; ancak harcama bileşenleri ayrıştırıldığında belirli harcama türlerinin enflasyonu artırdığı görülmektedir. Bu farklılıklar, maliye politikasının enflasyonist etkisinin yalnızca harcama düzeyine değil, harcamanın bileşimine, finansman biçimine, incelenen dönemin makroekonomik koşullarına ve kullanılan ekonometrik yönteme de bağlı olabileceğine işaret etmektedir.

Erken dönem ampirik çalışmalardan Bakırtaş (2003), 1983–2000 dönemini kapsayan çalışmasında nedensellik ve regresyon analizlerinden elde ettiği bulgular doğrultusunda kamu harcamalarının enflasyonu etkilediğini, buna karşılık enflasyonun kamu harcamaları üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığını tespit etmiştir. Daha yakın bir dönemi inceleyen Köse ve Akdağ (2026), 2006-2026 dönemine ilişkin çeyreklik verilerle Fourier-Toda-Yamamoto nedensellik testini uyguladıkları çalışmada eğitim harcamaları ile enflasyon arasında çift yönlü nedensellik ilişkisi bulunduğunu ortaya koymuştur. Sizer (2026) ise 2006–2025 dönemine ait çeyreklik veriler kullanarak gerçekleştirdiği Fourier-Toda-Yamamoto nedensellik analizi sonucunda, genel kamu hizmetleri ve sağlık harcamalarından enflasyona doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisi bulunduğunu tespit etmiştir. Aynı çalışmada eğitim ve sosyal koruma harcamaları ile enflasyon arasında ise çift yönlü nedensellik ilişkisi belirlenmiştir.

Kamu harcamalarının toplam düzeyinden ziyade bileşenlerine odaklanan Ulusoy ve Yiğit (2016) ise 1990-2015 dönemini ele aldıkları çalışmalarında kamu harcamalarını bileşenlerine ayırarak enflasyon üzerindeki potansiyel etkilerini incelemiştir. Her bir harcama bileşeninin ayrı ayrı modele dahil edildiği analizlerde, tüm bileşenlerin enflasyonu pozitif ve anlamlı biçimde etkilediği bulunmuştur. Buna karşılık, bileşenlerin aynı anda modele dahil edildiği çok değişkenli analizde ise yalnızca cari harcamaların enflasyonla pozitif ve anlamlı bir ilişki içinde olduğu tespit edilmiştir. Bileşen düzeyindeki bu pozitif ilişkiyi destekleyen bir diğer çalışma olan Moğulkoç ve Şentürk (2026), 2013-2024 dönemine ilişkin çeyreklik verilerle gerçekleştirdikleri VAR analizinde, sosyal güvenlik sistemine bütçeden yapılan transferler ile enflasyon arasında pozitif bir ilişki tespit etmiştir. Çalışmada, sosyal güvenlik harcamalarının toplam kamu harcamaları içindeki payındaki artışın fiyat istikrarı bakımından dikkatle izlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Özpençe ve Noyan (2023), 2008-2022 dönemine ilişkin aylık verilerle gerçekleştirdikleri dalgacık uyum analizi aracılığıyla tüketici fiyat endeksi, kamu harcamaları ve kamu gelirleri arasındaki ilişkileri araştırmıştır. Çalışmanın sonuçları, fiyat istikrarı ile kamu harcamaları arasında pozitif bir korelasyon bulunduğuna işaret etmektedir. Tuncer ve Yıldız (2024), kamu harcamaları, döviz kuru ve banka kredilerinin enflasyon üzerindeki etkisini 2008 Ocak-2023 Aralık dönemi için ARDL sınır testi yaklaşımıyla analiz etmiştir. Bulgular, uzun dönemde söz konusu değişkenler ile enflasyon arasında pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Buna göre kamu harcamaları, döviz kuru ve banka kredilerindeki %1'lik artışlar, enflasyon oranında sırasıyla %0,10,

%0,46 ve %0,22 oranında artışlarla ilişkilidir. Ancak literatürde nominal harcamaların etkisi konusunda farklı yönlü bulgular da mevcuttur. Nitekim, Öksüz ve Aydın (2023), 1983-2021 dönemini kapsayan yıllık verilerle sosyal kamu harcamalarının enflasyon üzerindeki etkisini Fourier-ADL eşbütünleşme testi kullanarak incelemiştir. Bulgular, nominal sosyal kamu harcamalarının uzun dönemde enflasyonu negatif ve istatistiksel olarak anlamlı biçimde etkilediğini göstermektedir. Çalışmaya göre nominal sosyal kamu harcamalarındaki %1'lik artış, uzun dönemde enflasyonda %8,17 oranında düşüşe neden olmaktadır.

Analizlerinde reel kamu harcama verilerini kullanan Ekinci vd. (2026), 2006-2024 dönemine ilişkin verilerle maliye politikası değişkenlerinin enflasyon üzerindeki etkisini DOLS, FMOLS ve yinelemeli regresyon yöntemleriyle incelemiştir. Çalışmanın ilk önemli bulgusu, toplam reel kamu harcamaları ile enflasyon arasında uzun dönemli anlamlı bir ilişki bulunmadığıdır. Bununla birlikte, kamu harcamaları bileşenleri düzeyinde yapılan analizler, reel operasyonel harcama kanalının enflasyonu güçlü biçimde tetiklediğini göstermektedir. Bulgular, enflasyonun uzun dönemde reel dolaylı vergiler ve reel operasyonel kamu harcamaları ile pozitif ilişkili olduğunu; reel doğrudan vergiler ile reel operasyonel olmayan harcamaların ise enflasyon üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığını ortaya koymaktadır.

Uluslararası ampirik kanıtlar açısından bakıldığında, Nguyen (2019), Hindistan, Çin ve Endonezya'da kamu harcamalarının enflasyon üzerindeki kısa ve uzun dönemli etkilerini 1970-2010 dönemi için eşbütünleşme ve Vektör Hata Düzeltme Modeli kullanarak incelemiştir. Bulgular, kurumsal özelliklerdeki farklılıklara rağmen her üç ülkede de kamu harcamaları ile enflasyon arasında uzun dönemli bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Kısa dönemde ise sonuçlar ülkelere göre farklılaşmaktadır: Kamu harcamaları Çin'de enflasyonu düşürürken, Hindistan ve Endonezya'da artırmaktadır. Buna karşılık, Ceyhan ve Akdağ (2022), BRICS-T ülkeleri için gerçekleştirdikleri analizde, 1995-2019 döneminde kamu harcamaları ile çeşitli makroekonomik değişkenler arasındaki nedensellik ilişkilerini araştırmıştır. Bulgular, kamu harcamaları ile enflasyon arasında nedensellik ilişkisi bulunmadığına işaret etmektedir. Akdeniz ülkelerinde kamu harcamaları-enflasyon dinamiklerini araştıran Magazzino (2011), 1970-2009 dönemi verileriyle gerçekleştirdikleri analizlerde Kıbrıs, Fransa, Yunanistan ve Portekiz'de iki değişken arasında uzun dönemli eşbütünleşmenin varlığını kanıtlarken; İtalya, Malta ve Portekiz'de çift yönlü, Fransa ve İspanya'da ise enflasyondan harcamalara doğru tek yönlü bir nedenselliğin olduğunu göstermektedir. Yazar, Akdeniz ülkelerinde yüksek enflasyonun kamu harcamalarını ve bütçe maliyetlerini artırarak mali disiplinsizliği beslediği yönündeki sürüklenme etkisine dikkat çekmektedir. Kamu harcamalarının enflasyon üzerindeki etkisinde para politikasının rolünü de dikkate alan Mehrara vd. (2016) ise İran ekonomisi için 1990-2013 dönemini kapsayan verilerle gerçekleştirdikleri analizlerle sıkı para politikasının veya düşük likidite rejiminde kamu harcamalarının enflasyonist bir etki yaratmadığını, buna karşın genişlemeci likidite rejiminde, para arzındaki ve kamu harcamalarındaki artışların üretimden ziyade doğrudan fiyatlar genel seviyesini tırmandırdığı tespit etmiştir.

Literatür değerlendirildiğinde, Türkiye'de kamu harcamaları ile enflasyon arasındaki ilişkinin toplam kamu harcamaları üzerinden ele alındığında genellikle pozitif bir görünüm sergilediği görülmektedir. Buna karşılık, harcama bileşenleri dikkate alındığında, cari harcamalar, operasyonel harcamalar, sosyal güvenlik ve eğitim harcamaları gibi bazı harcama kalemlerinin enflasyonla anlamlı ilişkilere sahip olabildiği görülmektedir. Bu bulgular, kamu harcamaları ile enflasyon arasındaki ilişkinin yalnızca harcama miktarı üzerinden açıklanamayabileceğine; harcamaların niteliği, ekonominin üretim kapasitesi ve harcamaların finansman biçimi gibi unsurların da söz konusu ilişkide rol oynayabileceğine işaret etmektedir.

3. Veri

Çalışma, 2011:Ç1-2026:Ç2 dönemini kapsamakta olup çeyreklik veriler kullanılarak yürütülmüştür. Çalışmada, toplam kamu harcamalarını temsil etmek üzere Merkezi Yönetim Bütçesi'nden elde edilen faiz dışı toplam giderler (GKH) kullanılırken, harcama bileşenleri düzeyinde cari nitelikteki kamu harcamalarının enflasyonla ilişkisini incelemek amacıyla cari transfer harcamaları (CT), personel giderleri (PG) ile mal ve hizmet alım giderleri (MHG) analize dâhil edilmiştir. Enflasyon üzerindeki etkiler değerlendirilirken döviz kuru (EX) ve politika faizi (INT) kontrol değişkenleri olarak modele eklenmiştir. Modelde bağımlı değişken olarak Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) yer almaktadır. Nominal kamu harcaması kalemlerinin reel hale getirilmesinde Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) Deflatörü kullanılmıştır. Böylece potansiyel eşanlılık ve içsellik sorunlarının ortaya çıkması engellenmiştir.

Veriler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Elektronik Veri Dağıtım Sistemi'nden (EVDS) temin edilmiştir.

Tablo 1: Değişken Tanımları

Değişkenler	Tanımlar	Veri kaynağı
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi, Genel Endeks (2025=100)	EVDS
GKH	Merkezi yönetim bütçesinde faiz ödemeleri hariç toplam bütçe giderleri	EVDS
CT	Merkezi yönetim bütçesi cari transfer harcamaları	EVDS
PG	Merkezi yönetim bütçesi personel giderleri	EVDS
MHG	Merkezi yönetim bütçesi mal ve hizmet alım giderleri	EVDS
EX	ABD Doları, Döviz Satış Kuru	EVDS
INT	TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti	EVDS

Çalışmada, kamu harcamalarının enflasyon üzerindeki etkilerini hem reel hem de nominal bazda ve bileşenler düzeyinde ayrıştırarak analiz edebilmek amacıyla dört farklı Gelişmiş Dağıtılmış Gecikmeli Yapısal Model (ARDL) kurulmuştur. Modelleme sürecinde öncelikle reel değişkenlerin kullanıldığı modeller (Model 1 ve Model 2) tahmin edilmiştir. Model 1'de, toplam reel kamu harcamalarının (LRGKH) enflasyon üzerindeki etkisi kontrol değişkenleri eşliğinde incelenmiştir. Model 2'de ise toplam harcama yerine harcama bileşenleri ayrıştırılarak reel cari transferler (LRCT), personel giderleri (LRPG) ile mal ve hizmet alım giderleri (LRMHG) modele dâhil edilmiştir. Aynı prosedür nominal değişkenler için de tekrarlanmış; toplam nominal harcamaların yer aldığı Model 3 ile nominal harcama bileşenlerinin yer aldığı Model 4 oluşturulmuştur. Değişkenler logaritmik formda kullanılmış olup, değişken adlarındaki "L" doğal logaritmayı, "R" ise reel değerleri ifade etmektedir.

Model 1 $$LT\ddot{U}FE_t = \beta_0 + \beta_1 LRGKH_t + \beta_2 LEX_t + \beta_3 LINT_t + e_t \quad (1)$$

Model 2 $$LT\ddot{U}FE_t = \beta_0 + \beta_1 LRCT_t + \beta_2 LRPG_t + \beta_3 LRMHG_t + \beta_4 LEX_t + \beta_5 LINT_t + e_t \quad (2)$$

Model 3 $$LT\ddot{U}FE_t = \beta_0 + \beta_1 LGKH_t + \beta_2 LEX_t + \beta_3 LINT_t + e_t \quad (3)$$

Model 4 $$LT\ddot{U}FE_t = \beta_0 + \beta_1 LCT_t + \beta_2 LPG_t + \beta_3 LMHG_t + \beta_4 LEX_t + \beta_5 LINT_t + e_t \quad (4)$$

4. Birim Kök Testi

Analize geçilmeden önce değişkenlerin durağanlık dereceleri Phillips–Perron (PP) birim kök testi ile analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 2'te sunulmuştur. Tablo 3 incelendiğinde, değişkenlerin I(0) ve I(1) düzeylerinde durağan oldukları görülmektedir. Bu sonuç, ARDL yönteminin ön koşulu olan değişkenlerin I(2) olmaması varsayımının sağlandığını ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte, incelenen dönemde Türkiye'de enflasyon dinamiklerinde meydana gelen olası yapısal değişimlerin TÜFE serisinin durağanlık özellikleri üzerindeki etkisini dikkate almak amacıyla, Vogelsang (1993) yaklaşımına dayanan ve yapısal kırılmaya izin veren ADF birim kök testi uygulanmıştır. Testte trend ve sabit terim kullanılmış, kırılma tipi innovational outlier olarak belirlenmiştir. Test sonuçlarına göre kırılma tarihi 2021:Ç4 olarak belirlenmiş ve ADF test istatistiği -6.813 olarak hesaplanmıştır. %1 anlamlılık düzeyindeki kritik değer ise -5.348'dir. Dolayısıyla birim kök sıfır hipotezi %1 anlamlılık düzeyinde reddedilmektedir. Bu sonuç doğrultusunda, 2021:Ç4 döneminde meydana gelen yapısal kırılmanın enflasyon dinamikleri üzerindeki olası etkisini kontrol etmek amacıyla, söz konusu dönemi gösteren yapısal kırılma kuklası ilgili model spesifikasyonlarına dâhil edilmiştir.

Tablo 2: Phillips–Perron (PP) Birim Kök Testi Sonuçları

Değişkenler	Seviye		Birinci Fark	
	Sabit	Sabit ve Trend	Sabit	Sabit ve Trend
LTUFE	3.71	-0.21	-4.41***	-1.79*
LGKH	2.05	-1.13	-11.63***	-12.05***
LRGKH	-3.37	-8.64***	-28.23***	-18.46***
LCT	1.71	-1.51	-9.31***	-9.77***
LRCT	-1.87	-6.50***	-21.68***	-25.87***
LMHG	-0.68	-4.28**	-19.94***	-27.78***
LRMHG	-9.20***	-15.75***		
LPG	2.30	-0.94	-12.38*	-15.48*
LRPG	-2.28	-5.88***	-25.82***	-26.49***
LEX	1.40	-1.79	-6.35***	-6.51***
LINT	-1.34	-2.29	-4.36**	-4.30**

Not: ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 istatistiksel anlamlılık düzeylerini temsil etmektedir.

5. ARDL Sınır Testi ve Bulgular

Pesaran vd. (2001) tarafından geliştirilen ARDL sınır testi geleneksel eşbütünleşme testlerinin aksine değişkenlerin I(0) ve I(1) düzeyinde farklı bütünleşme derecelerine olmasına izin veren bir eşbütünleşme testidir. Bu testte değişkenlerin tamamen I(0) veya tamamen I(1) olduğu durumlar için iki farklı kritik değer seti oluşturmuştur. ARDL prosedüründe hesaplanan F istatistik değerinin I(1) üst kritik değerini aşması durumunda eşbütünleşme ilişkisinin olmadığını ifade eden H0 hipotezi red edilerek değişkenler arasında eşbütünleşme ilişkisinin olduğuna dair hüküm verilirken, I(0) alt kritik değerin altında kalması durumunda değişkenler arasında eşbütünleşme ilişkisinin olmadığına karar verilir. Hesaplanan F istatistiğinin alt ve üst sınır değerlerin arasında yer alması durumunda ise eşbütünleşme ilişkisine dair kesin bir karar verilemez (Pesaran vd., 2001: 290). Bu kapsamda Eşitlik (1-4)'te gösterilen modeller için kısıtlanmamış hata düzeltme modelleri aşağıdaki şekilde ifade edilmektedir:

$$\Delta LTUFE = \alpha_0 + \alpha_1 Dum + \beta_1 LTUFE_{t-1} + \beta_2 LRGKH_{t-1} + \beta_3 LEX_{t-1} + \beta_4 LINT_{t-1} + \sum_{i=1}^{p-1} \partial_i' \Delta LTUFE_{t-i} + \sum_{i=1}^{q-1} \emptyset_i' \Delta LRGKH_{t-i} + \sum_{i=1}^{r-1} \varpi_i' \Delta LEX_{t-i} + \sum_{i=1}^{s-1} \varphi_i' \Delta LINT_{t-i} + e_t \quad (5)$$

$$\Delta LTUFE = \alpha_0 + \alpha_1 Dum + \beta_1 LTUFE_{t-1} + \beta_2 LRCT_{t-1} + \beta_3 LRPG_{t-1} + \beta_4 LRMHG_{t-1} + \beta_5 LEX_{t-1} + \beta_6 LINT_{t-1} + \sum_{i=1}^{p-1} \partial_i' \Delta LTUFE_{t-i} + \sum_{i=1}^{q-1} \emptyset_i' \Delta LRCT_{t-i} + \sum_{i=1}^{r-1} \varpi_i' \Delta LRPG_{t-i} + \sum_{i=1}^{s-1} \varphi_i' \Delta LRMHG_{t-i} + \sum_{i=1}^{v-1} \delta_i' \Delta LEX_{t-i} + \sum_{i=1}^{z-1} \sigma_i' \Delta LINT_{t-i} + e_t \quad (6)$$

$$\Delta LTUFE = \alpha_0 + \alpha_1 Dum + \beta_1 LTUFE_{t-1} + \beta_2 LGKH_{t-1} + \beta_3 LEX_{t-1} + \beta_4 LINT_{t-1} + \sum_{i=1}^{p-1} \partial_i' \Delta LTUFE_{t-i} + \sum_{i=1}^{q-1} \emptyset_i' \Delta LGKH_{t-i} + \sum_{i=1}^{r-1} \varpi_i' \Delta LEX_{t-i} + \sum_{i=1}^{s-1} \varphi_i' \Delta LINT_{t-i} + e_t \quad (7)$$

$$\Delta LTUFE = \alpha_0 + \alpha_1 Dum + \gamma t + \beta_1 LTUFE_{t-1} + \beta_2 LCT_{t-1} + \beta_3 LPG_{t-1} + \beta_4 LMHG_{t-1} + \beta_5 LEX_{t-1} + \beta_6 LINT_{t-1} + \sum_{i=1}^{p-1} \partial_i' \Delta LTUFE_{t-i} + \sum_{i=1}^{q-1} \emptyset_i' \Delta LCT_{t-i} + \sum_{i=1}^{r-1} \varpi_i' \Delta LPG_{t-i} + \sum_{i=1}^{s-1} \varphi_i' \Delta LMHG_{t-i} + \sum_{i=1}^{v-1} \delta_i' \Delta LEX_{t-i} + \sum_{i=1}^{z-1} \sigma_i' \Delta LINT_{t-i} + e_t \quad (8)$$

Tablo 3 ve Tablo 4'te yer alan bütün modeler için hesaplanan F istatistiklerinin üst sınır kritik değerleri aştığı görülmektedir. Bu sonuçlara göre, her modelde de seriler arasında eşbütünleşme ilişkisinin olduğuna karar verilerek kısa ve uzun dönem katsayı tahminlerine geçilmiştir. Tahminler Tablo 5 ve Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 3: Reel Harcamalar için ARDL Sınır Testi Sonuçları

	Model 1						Model 2					
Hesaplanan Test İst.	(4, 3, 4, 4) 10.73***						(4, 5, 5, 3, 3, 4) 10.83***					
Test	%1		%5		%10		%1		%5		%10	
	I(0)	I(1)	I(0	I(1)	I(0)	I(1)	I(0)	I(1)	I(0)	I(1)	I(0)	I(1)
F İst.	4.068	5.25	2.9	3.9	2.4	3.346	3.45	4.76	2.58	3.68	2.20	3.2

Tablo 4: Nominal Harcamalar için ARDL Sınır Testi Sonuçları

	Model 3						Model 4					
Hesaplanan Test İst.	(1, 1, 1, 0) 13.87***						(4, 5, 6, 3, 0, 6) 19.58***					
Test	%1		%5		%10		%1		%5		%10	
	I(0)	I(1)	I(0	I(1)	I(0)	I(1)	I(0)	I(1)	I(0)	I(1)	I(0)	I(1)
F İst.	4.056	5.15	2.9	3.8	2.4	3.35	4.51	5.92	3.41	4.63	2.91	4.0

Not: ***, %1 istatistiksel anlamlılık düzeyini ifade etmektedir.

Tablo 5'de sunulan uzun dönem katsayıları incelendiğinde, reel toplam kamu harcamaları (LRGKH) ile enflasyon (LTÜFE) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığı görülmektedir. Harcamaların alt bileşenlere ayrıştırıldığı modelde de reel cari transferler (LRCT), reel personel giderleri (LRPG) ve reel mal ve hizmet alımları (LRMHG) ile TÜFE arasında uzun dönemde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Bu bulgular, incelenen dönemde reel kamu harcamalarındaki artışların uzun dönemde kalıcı bir enflasyonist baskıyla ilişkili olmadığını göstermektedir. Bulgular, reel kamu harcamaları ile TÜFE arasındaki anlamsız ilişkinin yalnızca harcamaların toplam düzeyde ele alınmasından kaynaklanmadığını ortaya koymaktadır. Nitekim, harcama bileşenlerinin ayrı ayrı modele dahil edildiği spesifikasyonda da reel cari transferler, personel giderleri ve mal ve hizmet alımları ile TÜFE arasında anlamlı uzun dönem ilişkisi tespit edilememiştir. Dolayısıyla, elde edilen bulgular, incelenen dönemde reel kamu harcamalarındaki değişimlerin uzun dönem fiyat dinamikleriyle sistematik bir ilişki sergilemediğine işaret etmektedir. Bu sonuç, reel kamu harcamalarının enflasyon ile pozitif ve güçlü bir ilişki içerisinde olduğunu tespit eden Ekinci vd. (2026) ile farklılık göstermektedir.

Buna karşılık, döviz kuruna ilişkin katsayı (LEX) her iki modelde de %1 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Tahmin sonuçlarına göre döviz kurundaki %1'lik artış, uzun dönemde tüketici fiyat endeksinde yaklaşık %0,76 ile %0,82 arasında artışla ilişkilidir. Türkiye gibi ithal girdi ve tüketim mallarına önemli ölçüde bağımlı bir ekonomide döviz kurundaki yükselişler; hammadde, enerji ve ara malı maliyetlerini artırmakta, aynı zamanda ithal nihai tüketim mallarının fiyatları üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturmaktadır. Bu çerçevede elde edilen sonuçlar, uzun dönem enflasyon dinamiklerinin reel kamu harcaması hacminden çok, girdi maliyetleri ve döviz kuru geçişkenliğiyle ilişkili olabileceğine işaret etmektedir. Para politikası duruşunu temsil eden ortalama fonlama maliyetine ilişkin uzun dönem katsayı (LINT) ise pozitif olmakla birlikte istatistiksel olarak anlamsızdır. Buna göre, incelenen dönemde ortalama fonlama maliyeti ile uzun dönem fiyat düzeyi arasında doğrudan ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Diğer taraftan bu bulgu, faiz kanalının bütünüyle etkisiz olduğu şeklinde değerlendirilmemelidir.

Kısa dönem tahmin sonuçları incelendiğinde reel toplam kamu harcamalarının ve harcama bileşenlerinin belirli gecikmelerde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı katsayılara sahip olması, kamu harcamalarının kısa vadede geçici bir talep canlılığı yaratarak fiyatlar üzerinde gecikmeli bir baskı oluşturabileceğine işaret etmektedir. Bununla birlikte, uzun dönem katsayılarının istatistiksel olarak anlamsız çıkması, kısa dönemde gözlenen bu etkinin kalıcı bir enflasyonist etkiye dönüşmediğini göstermektedir. Döviz kuru değişkeni kısa dönemde de pozitif ve yüksek düzeyde istatistiksel olarak anlamlı etkisini sürdürmektedir. Bu durum, kur geçişkenliğinin kısa vadede de etkili olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla döviz kuru, hem kısa hem de uzun dönemde enflasyon dinamikleri açısından istikrarlı ve güçlü bir açıklayıcı değişken niteliğindedir. Bu bulgu yüksek enflasyon ve artan döviz kuru oynaklığıyla birlikte geçişkenliğin yeniden belirgin biçimde yükseldiğini tespit eden Özdoğan (2022), Berk ve Yanar (2023), Altuntaş vd. (2021) gibi çalışmalarla paralellik göstermektedir. Son olarak, yapısal kırılma tarihini temsil eden D2021Q4 kukla değişkenine ilişkin katsayının pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bulunması, 2021 yılının son çeyreği itibarıyla Türkiye ekonomisinde enflasyonist sürecin ivme kazandığını ve kırılma sonrasında fiyat artış trendinin belirginleştiğini

göstermektedir. Kısa dönem sonuçlarında hata düzeltme terimlerinin negatif ve %1 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olması, kısa dönemde ortaya çıkan dengesizliklerin zaman içinde uzun dönem denge ilişkisine doğru istikrarlı ancak yavaş bir şekilde düzeltildiğini göstermektedir.

Tablo 5: Model 1 ve Model 2 için ARDL Tahmin Sonuçları

Model 1				Model 2			
Değişken	Katsayı	t-İst.	Olasılık	Değişken	Katsayı	t-İst.	Olasılık
Uzun Dönem Katsayıları							
LRGKH	-0.47	-1.66	0.11	LRCT	3.81	1.27	0.21
LEX	0.82***	10.18	0.00	LRPG	-3.48	-1.30	0.20
LINT	0.08	1.27	0.21	LRMHG	-1.14	-1.39	0.18
C	9.86*	1.95	0.06	LEX	0.70**	2.51	0.02
				LINT	0.13	0.77	0.45
				C	12.55	0.92	0.36
Kısa Dönem Katsayılar							
Δ(LTUFE(-1))	-0.24**	-2.42	0.02	Δ(LTUFE(-1))	-0.27**	-2.57	0.02
Δ(LTUFE(-2))	-0.04	-0.43	0.67	Δ(LTUFE(-2))	-0.16	-1.49	0.15
Δ(LTUFE(-3))	-0.30***	-4.29	0.00	Δ(LTUFE(-3))	-0.48***	-5.54	0.00
Δ(LRGKH)	-0.02	-1.68	0.10	Δ(LRCT)	0.00	-0.21	0.83
Δ(LRGKH(-1))	0.07***	4.10	0.00	Δ(LRCT(-1))	-0.20***	-5.06	0.00
Δ(LRGKH(-2))	0.07***	4.93	0.00	Δ(LRCT(-2))	-0.10**	-2.70	0.01
Δ(LEX)	0.19***	6.21	0.00	Δ(LRCT(-3))	-0.12***	-3.95	0.00
Δ(LEX(-1))	0.08**	2.16	0.04	Δ(LRCT(-4))	-0.04***	-1.90	0.07
Δ(LEX(-2))	-0.04	-0.96	0.34	Δ(LRPG)	-0.05	-1.33	0.20
Δ(LEX(-3))	-0.10**	-2.54	0.02	Δ(LRPG(-1))	0.21***	4.60	0.00
Δ(LINT)	0.00	0.29	0.77	Δ(LRPG(-2))	0.16***	5.35	0.00
Δ(LINT(-1))	0.00	0.06	0.95	Δ(LRPG(-3))	0.10**	2.94	0.01
Δ(LINT(-2))	0.01	1.18	0.25	Δ(LRPG(-4))	0.13***	4.64	0.00
Δ(LINT(-3))	0.03**	2.89	0.01	Δ(LRMHG)	-0.01	-0.94	0.36
D2021Q4	0.15***	9.83	0.00	Δ(LRMHG(-	0.05***	4.76	0.00
CointEq(-1)	-0.16***	-7.70	0.00	Δ(LRMHG(-	0.04***	5.02	0.00
				Δ(LEX)	0.17***	6.42	0.00
				Δ(LEX(-1))	0.15***	5.39	0.00
				Δ(LEX(-2))	0.04	1.24	0.23
				Δ(LINT)	-0.01	-1.10	0.28
				Δ(LINT(-1))	-0.01	-0.53	0.60
				Δ(LINT(-2))	0.01	0.80	0.43
				Δ(LINT(-3))	0.02**	2.95	0.01
				D2021Q4	0.14***	11.52	0.00
				CointEq(-1)*	-0.06***	-9.66	0.00

Not: ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 istatistiksel anlamlılık düzeylerini temsil etmektedir.

Kamu harcamalarının nominal değerleri ile birlikte analiz edildiği Model 3 ve Model 4'e ilişkin kısa ve uzun dönem tahmin sonuçları Tablo 6'da gösterilmektedir. İlk olarak Model 3'e ilişkin uzun dönem sonuçları incelendiğinde, nominal toplam kamu harcamalarına ait katsayının pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu dikkat çekmektedir (LGKH=0.39, p=0.00). Buna göre nominal toplam kamu harcamalarındaki %1'lik artış, TÜFE'de yaklaşık %0,39 oranında artışla ilişkilidir. Nominal harcama bileşenlerinin modele dahil edildiği Model 4'te ise yalnızca cari transfer harcamalarına ilişkin uzun dönem katsayısı (LCT=0.53, p=0.00) pozitif ve istatistiksel olarak anlamlıdır. Buna göre nominal cari transfer harcamalarında meydana gelen %1'lik artış tüketici fiyat endeksinde %0.53 düzeyinde bir artışa neden olmaktadır. Bu bulgular, nominal kamu harcamalarının enflasyon ile pozitif yönde ilişkili olduğunu tespit eden Ulusoy ve Yiğit (2016), Tuncer ve Yıldız (2024), Moğulkoç ve Şentürk (2026) bulguları ile örtüşmektedir. Diğer taraftan nominal personel giderleri (LPG) ile mal ve hizmet alım giderlerine ilişkin katsayılar (LMHG) istatistiksel olarak anlamsızdır.

Cari transfer harcamalarının TÜFE üzerinde yarattığı pozitif ve anlamlı ilişki, iktisadi beklentilerle uyumludur. Nitekim cari transferler; sosyal yardımlar ve hanehalkına yapılan doğrudan ödemeler vasıtasıyla, marjinal tüketim eğilimi yüksek olan kesimlerin kullanılabilir gelirini artırmaktadır. Bu durum, özellikle arz kapasitesinin kısa dönemde esnek olmadığı koşullarda nihai tüketim talebini yükseltmekte ve fiyatlar üzerinde talep yönlü bir baskı oluşturmaktadır. Türkiye'de 2023 yılının ikinci

çeyreğine ilişkin gözlemler de bu mekanizmayla uyumlu bir görünüm sunmaktadır. TCMB (2023: 31), EYT kapsamında yapılan ödemeler ile bayram ikramiyelerinin gıda ve hızlı tüketim perakendesindeki satışları desteklediğini belirtmektedir. Modelde cari transferlerin katsayısının pozitif ve anlamlı çıkması bu gözlemlerle uyumlu olmakla birlikte, ilişkinin alt mekanizmalarının daha ayrıntılı incelenmesi gerekmektedir. Öte yandan, personel giderleri ile mal ve hizmet alım giderlerinin istatistiksel olarak anlamsız bulunması, bu harcama kalemlerinin gelir ve talep üzerindeki etkilerinin transfer harcamalarından farklılaştığına işaret etmektedir. Ancak, söz konusu farklılaşmanın harcamaların piyasaya yayılma hızından mı, finansman yapısından mı yoksa arz kapasitesindeki sınırlılıktan mı kaynaklandığının ayırt edilemilmesi için daha ayrıntılı analizleri gerekli kılmaktadır.

Bununla birlikte, nominal kamu harcamaları ile TÜFE arasındaki pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkinin, tek başına kamu harcamalarının fiyat düzeyi üzerinde genişletici bir baskı oluşturduğu şeklinde yorumlanması uygun değildir. Nitekim nominal kamu harcamaları, hem reel harcama miktarındaki değişimleri hem de fiyat düzeyindeki değişimleri birlikte yansıtmaktadır. Dolayısıyla, nominal kamu harcamaları ile TÜFE arasındaki pozitif ilişkinin bir bölümü, her iki değişkenin fiyat düzeyindeki değişimlerden kaynaklanan ortak hareketini yansıtıyor olabilir. Bu çerçevede, nominal harcamalara ilişkin katsayının tamamının kamu harcamalarının enflasyonist baskısıyla ilişkilendirilmesi iktisadi açıdan temkinli bir yorum olmayacaktır. Özellikle reel kamu harcamaları ile TÜFE arasında uzun dönemde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaması dikkate alındığında, nominal harcamalarda gözlenen pozitif ilişkinin önemli bir bölümünün reel harcama artışından ziyade fiyat düzeyindeki değişimlerle bağlantılı olabileceği değerlendirilmektedir.

Kontrol değişkenlerine bakıldığında ilk olarak döviz kuruna ilişkin uzun dönem katsayılarının tüm modellerde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Nominal harcamaların kullanıldığı Model 3 ve Model 4'e ilişkin uzun dönem katsayı tahminleri döviz kurundaki %1'lik artışın uzun dönemde TÜFE'de yaklaşık %0,27 ile %0,55 arasında artışla ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, döviz kuru hareketlerinin enflasyonist dinamikler üzerinde istikrarlı bir açıklayıcı role sahip olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, reel harcamaların kullanıldığı modellerde döviz kuru katsayılarının daha yüksek tahmin edilmesi dikkat çekmektedir. Bu farklılığın, model spesifikasyonu ile değişkenlerin ölçüm biçiminden kaynaklanabileceği değerlendirilmektedir. Nitekim nominal kamu harcamaları, reel harcama miktarındaki değişimlerin yanı sıra fiyat düzeyindeki değişimleri de birlikte yansıtmaktadır. Bu nedenle, TÜFE ile ortak hareket eden fiyat bileşeninin bir kısmı nominal harcama değişkenleri tarafından temsil edilebilir. Harcamaların reel hale getirilmesiyle söz konusu ortak fiyat bileşeni büyük ölçüde ayrıştırıldığında, döviz kurunun enflasyonla olan koşullu ilişkisinin katsayıya daha belirgin biçimde yansıması mümkün hale gelmektedir. Bu çerçevede, döviz kuru katsayısının reel harcama modellerinde daha yüksek tahmin edilmesi, kur ile enflasyon arasındaki ilişkinin reel modellerde yapısal olarak daha güçlü olduğu şeklinde yorumlanmamalıdır. Para politikasını temsilen kullanılan LINT değişkenine ilişkin katsayı ise anlamsız bulunmuştur. Ele alınan dönemde para politikası yalnızca enflasyonun kontrolüne yönelik olarak değil, aynı zamanda döviz kuru istikrarı ve finansal koşulların yönetilmesi gibi amaçlar doğrultusunda da şekillenmiştir. Özellikle de enflasyonist baskıların 2020 yılının sonlarından itibaren belirginleştiği dönemde politika faizindeki ayarlamaların bu gelişmelere eş zamanlı olarak gerçekleşmemesi ve 2021 yılının ikinci yarısından itibaren politika faizinin düşürülmesi, politika faizi ile fiyat düzeyi arasındaki ilişkinin zayıflamasına katkıda bulunmuş olabileceği değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, ortalama fonlama maliyetinin uzun dönem katsayısının istatistiksel olarak anlamsız bulunması, incelenen dönemde faiz-enflasyon ilişkisinin tek bir faiz göstergesi ve sabit bir aktarım mekanizması üzerinden yeterince yakalanamamış olabileceğini düşündürmektedir. Dolayısıyla, faiz-enflasyon ilişkisinin dönemsel farklılıklarını ortaya koyabilmek için farklı frekanslarda ve farklı faiz göstergeleri kullanılarak yapılacak daha ayrıntılı analizlere ihtiyaç bulunmaktadır.

Kısa dönem tahmin sonuçları incelendiğinde nominal toplam kamu harcamalarına ilişkin katsayının anlamlı olmadığı, buna karşın tüm harcama bileşenlerinin belirli gecikmelerde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı katsayılara sahip olduğu görülmektedir. Döviz kuru değişkeni pozitif ve yüksek düzeyde istatistiksel olarak anlamlı etkisini sürdürmektedir. Son olarak, yapısal kırılma tarihini temsil eden D2021Q4 kukla değişkenine ilişkin katsayılar her iki modelde de pozitif ve istatistiksel olarak anlamlıdır. Hata düzeltme terimlerinin negatif ve %1 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olması kısa dönemde ortaya çıkan dengesizliklerin uzun dönemde ortadan kalkacağına işaret etmektedir.

Tablo 6: Model 3 ve Model 4 için ARDL Tahmin Sonuçları

Model 3				Model 4			
Değişken	Katsayı	t-İst,	Olasılık	Değişken	Katsayı	t-İst,	Olasılık
Uzun Dönem Katsayıları							
LGKH	0.39***	3.30	0.00	LCT	0.53***	3.45	0.00
LEX	0.27**	2.45	0.02	LPG	0.05	0.34	0.74
LINT	0.08	1.69	0.10	LMHG	-0.13	-1.24	0.23
				LEX	0.55***	4.29	0.00
				LINT	-0.02	-0.84	0.41
Kısa Dönem Katsayılar							
D(LGKH)	0.03	1.63	0.11	C	-2.45***	-11.90	0.00
D(LEX)	0.18***	4.96	0.00	@TREND	-0.01***	-10.55	0.00
D2021Q4	0.11***	17.01	0.00	Δ(LTUFE(-1))	0.06	0.81	0.42
CointEq(-1)*	-0.19***	-8.64	0.00	Δ(LTUFE(-2))	-0.28***	-3.69	0.00
				Δ(LTUFE(-3))	-0.29***	-3.78	0.00
				Δ(LCT)	-0.04	-1.65	0.11
				Δ(LCT(-1))	-0.26***	-6.03	0.00
				Δ(LCT(-2))	-0.16***	-3.48	0.00
				Δ(LCT(-3))	-0.17***	-4.21	0.00
				Δ(LCT(-4))	-0.05*	-2.02	0.05
				Δ(LPG)	0.11**	2.94	0.01
				Δ(LPG(-1))	0.11**	3.08	0.01
				Δ(LPG(-2))	0.04	1.22	0.23
				Δ(LPG(-3))	-0.01	-0.34	0.74
				Δ(LPG(-4))	-0.01	-0.40	0.69
				Δ(LPG(-5))	-0.06**	-2.37	0.03
				Δ(LMHG)	0.02*	2.10	0.05
				Δ(LMHG(-1))	0.06***	4.62	0.00
				Δ(LMHG(-2))	0.04***	4.25	0.00
				Δ(LINT)	-0.01	-1.51	0.14
				Δ(LINT(-1))	0.01	1.53	0.14
				Δ(LINT(-2))	0.02*	2.01	0.06
				Δ(LINT(-3))	0.01	1.17	0.25
				Δ(LINT(-4))	0.00	-0.17	0.86
				Δ(LINT(-5))	0.02**	2.36	0.03
				D2021Q4	0.13***	11.98	0.00
				CointEq(-1)*	-0.39***	-11.92	0.00

Not: ***, **, * sırasıyla %1, %5 ve %10 istatistiksel anlamlılık düzeylerini temsil etmektedir.

Modellere ilişkin tanısal test sonuçlarının sunulduğu Tablo 7 incelendiğinde, Breusch–Godfrey LM testinin modellerde otokorelasyon sorununun bulunmadığını, ARCH testinin ise hata terimlerinde değişen varyans probleminin olmadığını gösterdiği görülmektedir. Jarque–Bera testi sonuçları da hata terimlerinin normal dağılım varsayımını sağladığına işaret etmektedir. Bunun yanı sıra, CUSUM ve CUSUMSQ testleri model parametrelerinin örneklem dönemi boyunca istikrarlı olduğunu göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, tanısal test sonuçları dört modele ilişkin tahminlerin temel ekonometrik varsayımlar açısından uygun olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 7: Tanısal Test Sonuçları

	Model 1		Model 2		Model 3		Model 4		
Tanısal Testler	**Test İstatistiği**	**p**	**Test İstatistiği**	**p**	**Test İstatistiği**	**p**	**Test İstatistiği**	**p**	**Karar**
Breusch–Godfrey LM test	4.41	0.10	4.14	0.12	1.11	0.57	1.85	0.18	Otokorelasyon Yok
ARCH Test	0.47	0.49	0.28	0.59	2.85	0.09	1.04	0.46	Değişen varyans yok
Jarque–Bera test	4.12	0.11	3.04	0.21	5.01	0.08	0.13	0.93	e_t normal dağılıyor.
Csum	İstikrarlı		İstikrarlı		İstikrarlı		İstikrarlı		
$Csum^Q$	İstikrarlı		İstikrarlı		İstikrarlı		İstikrarlı		
Adj. R2	0.92		0.96		0.84		0.96		

6. Sonuç

Bu çalışmada, Türkiye ekonomisinde 2001 sonrası oluşturulan mali ve kurumsal çerçevenin geçerli olduğu 2011:Ç1–2026:Ç2 dönemi için kamu harcamaları ile enflasyon arasındaki kısa ve uzun dönemli ilişkiler ampirik olarak incelenmiştir. Döviz kuru ve politika faizinin kontrol değişkeni olarak dâhil edildiği analizler, iki aşamalı bir yaklaşımla ve dört farklı ARDL modeli çerçevesinde yürütülmüştür. İlk aşamada reel veriler kullanılarak önce toplam faiz dışı kamu harcamalarının, ardından cari transferler, personel giderleri ile mal ve hizmet alımlarından oluşan bütçe bileşenlerinin fiyat düzeyine etkisi tahmin edilmiştir. İkinci aşamada ise aynı model yapısı nominal verilerle tekrarlanmıştır. Böylelikle çalışma, kamu harcamaları ile enflasyon dinamikleri arasındaki ilişkinin hem harcamaların ölçüm biçimine (reel/nominal) hem de bütçe bileşimine göre nasıl farklılaştığını bütüncül bir çerçevede ortaya koymuştur.

Bulgular, reel toplam kamu harcamaları ve reel harcama bileşenlerinin uzun dönemde fiyat düzeyi ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki göstermediğini ortaya koymaktadır. Buna karşılık, nominal toplam kamu harcamaları ve özellikle cari transferler fiyat düzeyi ile pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı biçimde ilişkilidir. Nominal modellerde gözlenen bu ilişkinin reel harcama modellerinde ortaya çıkmaması, nominal kamu harcamalarındaki artışların doğrudan enflasyonist bir maliye politikası etkisi olarak yorumlanmaması gerektiğine işaret etmektedir. Nitekim nominal kamu harcamaları, reel harcama miktarındaki değişimlerin yanı sıra fiyat düzeyindeki değişimleri de yansıttığından, nominal harcama artışlarının bir bölümü genel fiyat düzeyindeki ve maliyetlerdeki yükselişlerden kaynaklanabilmektedir. Bu çerçevede, reel kamu harcamaları ile fiyat düzeyi arasında anlamlı bir uzun dönem ilişkisi bulunmaması, nominal harcamalarda gözlenen pozitif ilişkinin kamu kesiminin reel kaynak kullanımındaki artışından ziyade fiyat hareketlerini de yansıtıyor olabileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte, özellikle cari transferlerin nominal değerleri ile fiyat düzeyi arasındaki pozitif ve anlamlı ilişki, kamu harcamalarının bileşiminin enflasyon dinamikleri değerlendirilirken göz ardı edilmemesi gerektiğine işaret etmektedir.

Bu çerçevede, kamu harcamaları ile enflasyon arasındaki ilişki değerlendirilirken yalnızca toplam kamu harcamalarının nominal büyüklüğüne odaklanmak yerine, harcamaların reel gelişimi ve bütçe bileşimi birlikte dikkate alınmalıdır. Özellikle cari transferler açısından, genel ve kapsamlı harcama kısıntılarından ziyade, transferlerin hedefleme ve zamanlamasının iyileştirilmesine yönelik politikaların önceliklendirilmesi önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra, kamu harcamalarının bileşimi yalnızca bütçe büyüklüğü açısından değil, üretim kapasitesi, kaynak tahsisi ve verimlilik üzerindeki olası sonuçları bakımından da değerlendirilmelidir. Bu yaklaşım, kamu harcamalarının enflasyonla olan ilişkisinin daha sağlıklı biçimde değerlendirilmesine ve maliye politikası araçlarının harcama bileşimi dikkate alınarak tasarlanmasına katkı sağlayabilir.

Döviz kurunun enflasyon ile olan güçlü ve istikrarlı ilişkisi, kur geçişkenliğinin fiyat istikrarı açısından önemini koruduğunu göstermektedir. Bu bulgu, özellikle ithal girdi ve ara malı kullanımının yüksek olduğu bir ekonomide, döviz kuru hareketlerinin yurt içi fiyatlar üzerindeki yansımalarının dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. İncelenen dönemde politika faizi ile fiyat düzeyi arasındaki ilişkinin anlamsız olması ise para politikasının aktarım mekanizmasının etkinliğinin güçlendirilmesi ve enflasyon beklentilerinin daha etkin biçimde yönetilmesine yönelik politikaların önemine işaret etmektedir.

Bu sonuçlar, fiyat istikrarının sağlanmasında para ve maliye politikalarının birbirinden bağımsız olarak ele alınamayacağına ve politika tasarımında döviz kuru, kamu harcamaları ve fiyat dinamikleri arasındaki etkileşimin birlikte dikkate alınmasının önemine işaret etmektedir. Bu çerçevede, para ve maliye politikaları arasındaki koordinasyonun güçlendirilmesi, hem kamu harcamalarının fiyat istikrarıyla uyumlu biçimde yönetilmesi hem de döviz kuru kaynaklı enflasyonist baskıların sınırlandırılması açısından önem taşımaktadır.

Çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. İlk olarak, kamu harcamaları faiz dışı toplam giderler ile cari transferler, personel giderleri ve mal ve hizmet alım giderleriyle sınırlandırılmıştır. Bu nedenle sosyal güvenlik, eğitim, sağlık, yatırım ve diğer transfer harcamaları gibi daha ayrıntılı harcama kalemlerinin enflasyonla ilişkisi ayrıca incelenmemiştir. İkinci olarak, analiz 2011:Ç1–2026:Ç2 döneminin tamamı için yürütülmüş, ancak bu dönem içerisinde yaşanan ekonomik krizler, politika rejimi değişimleri ve diğer önemli makroekonomik gelişmelerin harcama-enflasyon ilişkisini nasıl değiştirdiği alt dönemler itibarıyla ayrı ayrı ele alınmamıştır. Gelecekteki çalışmalarda daha ayrıntılı harcama sınıflandırmalarının kullanılması ve söz konusu ilişkinin kriz dönemleri, politika değişimleri ve farklı yapısal kırılma dönemleri itibarıyla ayrı ayrı analiz edilmesi, kamu harcamaları ile enflasyon arasındaki ilişkinin niteliğinin daha kapsamlı biçimde ortaya konulmasına katkı sağlayabilir.

Kaynakça

Akçoraoğlu, A., & Yurdakul, F. (2004). Siyasal Ekonomi Açısından Büyüme, Enflasyon ve Bütçe Açıkları: Türkiye Üzerine Bir Uygulama. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *59*(1), 1-25, https://doi.org/10.1501/SBFder_0000001483

Altuntaş, M., Pazarcı, Ş., & Kılıç, E. (2021). Türkiye'de Döviz Kuru Geçiş Etkisinin İncelenmesi: Dönemler Arası Bir Karşılaştırma", *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, *7*(43):1453-1460. http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.705

Bakırtaş, İ. (2003). Kamu Harcamalarinin Temel Makroekonomik Göstergelerle İlişkisi ve Nedenselliği (1983-2000 Türkiye Örneği). *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (9), 1-25. https://izlik.org/JA74NF23YT (10.07.2026).

Berk, E., & Yanar, R. (2023). Döviz Kurundaki Değişimlerin Yurtiçi Üretici ve Tüketici Fiyatlarına Geçiş Etkisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(1), 223-238. https://doi.org/10.21547/jss.1187052

Ceyhan, M. S., & Akdağ, H. (2022). Kamu Harcamalari ve Makroekonomik Göstergeler Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Brics-T Ülkeleri. *Yönetim Ekonomi Edebiyat İslami ve Politik Bilimler Dergisi*, *7*(1), 100-118. https://doi.org/10.24013/jomelips.1063886

Ekinci, M. F., Saygılı, H., & Yılmaz, H. H. (2026). Fiscal Policy and Long-Run Inflation Dynamics: Evidence from a Major Emerging Market Economy. *Applied Economics*, *58*(35) 1-15. https://doi.org/10.1080/00036846.2025.2532881

Friedman, M. (1968). The role of Monetary Policy. *The American EconomicRreview*, *58*(1), 1-17. https://www.aeaweb.org/aer/top20/58.1.1-17.pdf (04.07.2026)

Friedman, M. (1971). Government Revenue from Inflation. *Journal of Political Economy*, *79*(4), 846-856. https://www.jstor.org/stable/1830832

Keynes, J. M. (1940). How to Pay for the War. London: Macmillan. https://dn721802.ca.archive.org/0/items/in.ernet.dli.2015.499597/2015.499597.HOW-TO.pdf (31.07.2026).

Köse, T., & Akdağ, N. (2026). Türkiye'de Eğitim Harcamaları, Enflasyon ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik: Fourier Toda-Yamamoto Yaklaşımı. *BİLTÜRK Journal of Economics and Related Studies*, *8*, 277-294. https://doi.org/10.47103/bilturk.1988889

Leeper, E. M. (1991). Equilibria Under 'Active'and 'Passive'monetary And Fiscal Policies. *Journal of Monetary Economics*, 27(1), 129-147. https://doi.org/10.1016/0304-3932(91)90007-B

Magazzino, C. (2011). The Nexus Between Public Expenditure and Inflation in the Mediterranean Countries. *Theoretical and Practical Research in Economic Fields, 2*(1/3), 94-107.

Mehrara, M., Soufiani, M. B., & Rezaei, S. (2016). The Impact of Government Spending on Inflation Through the Inflationary Environment, STR Approach. *World Scientific News*, *37*, 153-167.

Models. Ph.D. Dissertation, Princeton University.

Moğulkoç, N. C., & Şentürk, F. (2026). Merkezi Bütçeden Sosyal Güvenlik Sistemine Yapılan Transferlerin Enflasyonla İlişkisi: Türkiye Üzerine Ekonometrik Bir Analiz. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, *27*, 22-42. https://doi.org/10.63673/SosyoTeknik.1981506

Nguyen, T. D. (2019). Impact of Government Spending on Inflation in Asian Emerging Economies: Evidence from India, China, and Indonesia. *The Singapore Economic Review*, *64*(05), 1171-1200. https://doi.org/10.1142/S0217590816500338

Öksüz, M., & Aydın, M. (2023). Türkiye'de Sosyal Harcamaların Makroekonomik Etkileri: 1990 Sonrası Kriz Dönemleri Özelinde Bir Analiz. *International Journal of Social Inquiry*, *16*(1), 275-296. https://doi.org/10.37093/ijsi.1187005

Onur, S. (2001). Politik Konjonktür Dalgalanmaları ve Türkiye Uygulaması (1950 2000). *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, *6*(2), 157-184. https://izlik.org/JA45GL49AA

Özdoğan, Z. (2022). An Analysis of Exchange Rate Pass-Through to Domestic Prices: Evidence from Turkey. *Eurasian Journal of Business and Economics*, *15*(29), 67-86. https://doi.org/10.17015/ejbe.2022.029.05

Özpençe, A. İ., & Noyan, E. (2023). Türkiye'de Fonksiyonel Maliye Bakış Açısıyla Fiyat İstikrarı ve Tam İstihdam. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *25*(2), 449-472. https://doi.org/10.21180/iibfdkastamonu.1214070

Pesaran, M. H., Shin, Y., & Smith, R. J. (2001). Bounds Testing Approaches to The Analysis of Level Relationships. *Journal of Applied Econometrics*, *16*(3), 289-326, https://doi.org/10.1002/jae.616

Sargent, T. J., & Wallace, N. (1984). Some Unpleasant Monetarist Arithmetic. In Monetarism in the United Kingdom (pp. 15-41). London: Palgrave Macmillan UK.

Sezgin, Ş., & Sezgin, S. (2017). Politik Bütçe Döngüleri ve Türkiye'de Seçimler. *Journal of Life Economics*, *4*(2), 17-34. https://izlik.org/JA59UX73JD

Sims, C. A. (1994). A Simple Model for Study of the Determination of the Price Level and the Interaction of Monetary and Fiscal Policy. *Economic Theory*, *4*(3), 381-399. http://dx.doi.org/10.1007/BF01215378

Sizer, L. (2026). The Functional Composition of Public Expenditure and Inflation Dynamics in Türkiye: A Fourier Toda–Yamamoto Causality Analysis under Structural Breaks. *Journal of Applied and Theoretical Social Sciences*, *8*(1), 23-44. https://doi.org/10.37241/jatss.2026.143

TCMB (2001). Türkiye'nin Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/26640b7b-9641-4c35-99ec-cd10a9d4e51b/program.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-26640b7b-9641-4c35-99ec-cd10a9d4e51b-m3fB7oF (15.07.2026).

TCMB (2023). Enflasyon Raporu 2023-III. Ankara: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/d2e5a80e-e1d4-44cb-9825-ab60782970b9/enf23_iii_tam.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-d2e5a80e-e1d4-44cb-9825-ab60782970b9-oC.uASN (12.09.2026)

TCMB. Elektronik Veri Dağıtım Sistemi. https://evds3.tcmb.gov.tr/ (10.06.2026)

Tuncer, G., & Yıldız, F. (2024). Kamu Harcamaları ve Enflasyon İlişkisinin Ampirik Analizi: Türkiye Örneği (2008: M1-2023: M12). Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD), *16*(31), 377-389. https://doi.org/10.20990/kilisiibfakademik.1508149

Ulusoy, A., & Yiğit, N. (2016). Türkiye'de Kamu Harcamalari Enflasyon İlişkisinin Ampirik Analizi: 1990-2015 Dönemi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü-Sosyal Bilimler* Dergisi, *6*(12). https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/sbedergisi_5e193.pdf

Vogelsang, T.J. (1993). Essays on Testing for Nonstationarities and Structural Change in Time Series